OTEVŘENÝ KONEC PŘÍBĚHU EVANGELIA

Původ materiálu
Havelka Ladislav
Pořadí v lekci
36

1. Klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti

Přečtěte si znovu poznámky poznámky k úloze č. 30, které se týkají i tohoto oddílu.

- cesta do Říma – naplnění záměru - na začátku Sk stojí: *Dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi sv?dky v Jeruzalém? a v celém Judsku, Sama?sku a až na sám konec zem?.*

- sám konec země je (trochu ironicky) sám Řím. Pavel je v poutech jako vězeň, přesto jde o naplnění úkolu od Vzkříšeného, kterému nezabrání nepřátelství, pronásledování, věznění ani napínavě líčené ztrskotání na moři.

- **setkání s bratřími** (28,15) ‡ na cestě do neznámé budoucnosti je znamením konkrétní Kristovy pomoci. Projevy přátelství, vstřícnosti a solidarity nejsou pouze lidskou konvencí, ale mají co dělat s nejhlubší, byť skrytou povahou Kristova díla v tomto světě (za povšimnutí stojí, že křesťanství nepřichází do Říma až s Pavlem).

- Pavel v domácím vězení svobodně káže - Skutky končí paradoxem: evangelium , zvěst, která osvobozuje, se dostala do Říma s vězněm. Pavel je v domácím vězeníale i ve vězení „svobodně“ káže.

- rozhovor s Židy – opakovaně zdůrazňuje autor Sk, že zvěst evangelia není úzce vázána na jednu vnějšně (t.j. jazykově, kulturně, etnicky či tradičně nábožensky) ohraničenou skupinu lidí, nýbrž se svobodně vydává napříč doposud uznávanými hranicemi jazyka, kultury, náboženství, národnosti. Zvěst o Ježíši Kristu nelze uzavřít do žádného ghetta, jakkoli se v něm určitému druhu nábožensky upřímných lidí může líbit. Na tomto pozadí je třeba vidět Pavlovy konflikty s určitým okruhem představitelů židovství, kteří ho zavile odmítají a chtějí se ho zbavit a samozřejmě i napětí mezi Pavlem a výrazně jinak orientovanými jeruzalémskými křesťany. (viz Sk 21,18nn; 22,21-22; 23,11; 24,5nn). Poslání nést evangelium pohanům patří bytostně k příběhu zvěstování a apoštol je ochoten to dosvědčit i vlastním utrpením.

- Pavlovo kázání - zdůrazňuje pověření zvěstovat pohanům - a také návaznost tohoto poslání na zvěst Zákona a proroků – o tom svědčí i citát z Izajáše, který znovu potvrzuje Pavlovu cestut s evangeliem k pohanům .

- otevřený konec – co bude dál s evangeliem - Sk nejsou příběhem lidí, ale příběhem zvěstování evangelia. Bez lidí to ale nejde (nosiči, svědkové). Když svědek splní svou úlohu, zmizí ze scény, skoro jako když se vymění kulisy. Žádné „v důchodu si budu psát evangelium“, žádné závěrečné dekorování za zásluhy. Jednotlivé postavy nejsou hlavními hrdiny, proto nás nemusí zajímat, kde a jak skončily. Zajímat nás má, jak to pokračuje s evangeliem. Kniha Skutků je příběhem evangelia, nikoli román o Pavlovi. Proto na závěr nečteme dojímavý happy end, ani se situace nějak překvapivě nerozuzlí,dokonce se nedozvíme, jak to dopadlo s hlavní postavou, s Pavlem – „pouze“ slyšíme radostné zjištění, že zvěst o Božím království a Ježíši Kristu zněla dál – bez překážek.

2. Úskalí textu

- **konflikty se synagogou** –citát z Izajáše použitý Pavlem by mohl vyznít – jako jinde ve Sk – potižidivsky. Kritická nesmlouvavost proroků však vždycky kritizuje nevěru, vzpurnost Božího lidu. K pokání a změně smýšlení může stejně tak volat církev, která se zpronevěřila svému poslání, věrnosti Vzkříšenému Pánu

- **„mít uši a neslyšet“** se může týkat i křesťanské církve. Slepý fanatismus, demagogie a násilnictví jsou rubem každého náboženství, pokud se ho jeho vyznavači zmocní jako "majitelé pravdy". Ani křesťané nebyli a nejsou ušetřeni postojů zaslepeného fanatismu (v bigotně konfesním i teroristickém vydání), který útočí slovně i zbraněmi na všechny cizí i na každou nezažitou a nezvyklou myšlenku.

3. Metodické pokyny k pracovnímu listu

K dokreslování obrázku vyzvěte tentokrát děti asi až po vyprávění, při kterém můžete zdůraznit, že mu vlastně konec „schází“. Úkol můžete uvést i otázkou, zda si děti myslí, že apoštolové svého cíle dosáhli, a pokud ano, tak jakého, a pokud ne, tak proč. Obrázků na vítězném oblouku lze využít k připomenutí toho, co všechno je na jejich cestě potkalo. Pokud děti nebudou vědět, o které příběhy jde, vyzvěte je, aby si to našly na cestě uvnitř desek,

kam si zalepovaly samolepky.

4. Pomůcky

5. Motivační uvedení do příběhu

a) Teofil se může ptát, jak to vlastně dopadlo s Petrem, Filipem, Pavlem… proč Lukáš jejich příběh nedopoví?

Lk: nejde o jejich příběh, ale o evangelium…

6. Osnovy vyprávění

I. Motivace

II. Pavel se dostává do Říma – na sám konec země

III. Setkání s křesťany v Itálii – povzbuzení

IV. Pavel je vězeň, a přesto svobodně káže

V. Evangelium rozděluje – někteří ho přijmou a jiní ne

VI. Evangelium se otvírá pohanům – jeho příběh pokračuje

VYPRÁVĚNÍ

I. MOTIVACE

Kam byste se rádi vydali? Kam byste se rádi podívali? Proč? A kdybyste měli nějaký úkol, něco důležitého vyřizovat – pro všechny lidi, kam byste s tím šli? Kde myslíte, že je větší šance, že vás někdo uslyší: ve velkém městě, třeba v hlavním městě, nebo na vesnici? Co myslíte? Šli byste do nějakého velikého města?

II. PAVEL SE DOSTÁVÁ DO ŘÍMA

My si tady vyprávíme již delší dobu o cestách jednoho apoštola. (Znáte jej? Jak se jmenuje? Jistě, je to Pavel.) No a tenhle Pavel má taky nějaký úkol. Úkol, který přijal a kterému podřídil celý svůj život. (Jaký to byl úkol? Co celou dobu tenhle Pavel dělal?) Kázal, zvěstoval, svědčil o Kristu.

Minule jsme mluvili o i jeho pobytu na ostrově Malta. Možná si vzpomínáte, jak se tam dostal? (Kam pluli? Jaký byl cíl jejich cesty? Jak se dostali na Maltu?) Cesta do Říma byla nesnadná, plná nebezpečí. Po třech měsících Pavel s doprovodem vyplouvá z Malty a dopluje do Syrakus, to už je na Sicílii. Zde nabírají sil a jedou dál nejprve podél pobřeží a pak už přímo na italský břeh do Regia. V tomto přístavu se zdrží jen kratince, neboť začal vát příznivý vítr. Toho využili – napnuli plachty a už za dva dny byli v Puteolech, kde jejich plavba končila. Dál už budou pokračovat pěšky.

V Puteolech se Pavel setká s křesťany a dokonce tam pár dní mohou zůstat. Potom pokračují už pěkně po souši – až do Říma. To bylo tehdejší hlavní město celé obrovské říše. Asi jste už byli v Praze, no a Řím byl tehdy ještě mnohem důležitější.

III. SETKÁNÍ S KŘESŤANY V ITÁLII – POVZBUZENÍ

A teď dávejte pozor. Čekali byste, že vám někdo v takovém velkém městě přijde naproti? Tam, kde byste nikoho neznali? A představte si, bratři z Říma ho nejen čekali, ale když dostali zprávu o jeho příchodu, tak mu šli naproti, nejenom malý kousek; někteří na něho čekali už u Appiova tržiště, a to je dobrých šedesát kilometrů před Římem.

Pavla to moc potěšilo, ono mu to dokonce dodalo odvahu. Děkoval za to Pánu Bohu. Vždyť to nikdy není jen tak, aby si někdo utrhl kus času a šel za vámi. Tím spíše, když to byla taková dálka. Tam, kde na sebe lidé pamatují, kde si nejsou lhostejní, to je vždycky fajn.

Takové společenství je jedinečná věc, je to veliký dar od Pána Boha a je dobré za něj děkovat. Toho si byl Pavel vědom.

V Římě se Pavel setkává i s dalšími bratry a sestrami. Jak to, copak v jeho postavení bylo něco takového možné? Byl přece vězeň! Ano, ale on byl zcela výjimečný vězeň. Dovolili mu, že může bydlet ve vlastním, soukromém bytě, kde s ním ovšem stále bude jeden voják, který ho bude hlídat.

IV. SETKÁNÍ S ŽIDY

Po několika dnech k sobě pozval významné Židy, aby jim předestřel svou záležitost: kdo je a proč je v Římě. Vysvětlil jim všechno, jak to s ním bylo: Jak byl v Jeruzalémě obviněn, i když neudělal nic proti židovskému národu a jeho obyčejům, jak se dostal do vězení, jak ho Římané vyslýchali, jak na něm nenalezli žádnou vinu a byli by ho propustili, ale Židé se proti němu postavili, a tak se odvolal k císaři. Byli to tedy jeho vlastní soukmenovci, kteří ho obžalovali a způsobili, že byl v Jeruzalémě zatčen. Je v tom všem nevinně, a proto je pozval, aby jim jako váženým římským Židům všechno vysvětlil. Řekl jim: „Víte, bratří, tady došlo k omylu, vždyť já jsem v těch okovech pro to, v co my všichni doufáme, v čem jsme zajedno.“ Oni mu odpověděli: „Co nám tady o sobě říkáš, to je pro nás nové. Zatím jsme o tobě nedostali z Jeruzaléma žádnou zprávu. Ale to, co jsi nám říkal, nás zajímá. Zvláště bychom rádi více slyšeli o těch, kteří věří v Ježíše.“ A tak se domluvili, že ho opět navštíví.

To se také stalo, podruhé jich za Pavlem už přišlo mnohem víc a jejich rozhovor trval od rána do večera. To byla příležitost, aby s nimi Pavel vážně rozmlouval o evangeliu, aby vydal svědectví, aby vydal počet z víry. Je to jedinečná chvíle, když někdo projeví zájem a my máme možnost svědčit; když můžeme odpovídat na otázky jako - proč to děláš?, jak to myslíš? jak to vlastně je? Vyskytne-li se taková příležitost, díky Bohu za ni, nebojme se jí využít.

Při tomto druhém setkání už apoštol nemluvil ani tak o sobě a o své záležitosti, ale vydával svědectví o Božím království a o Pánu Ježíši Kristu. Mluví o tom, co nás čeká, v čem máme naději. Co je pramenem našeho života – z čeho mohou žít jak velcí tak malí. Proč se třeba nemusíme nechat strhnout nenávistí, když nás někdo pronásleduje. Svědčí o Ježíši Kristu, o tom, který nás pro Království osvobozuje, který zemřel na kříži a vstal z mrtvých, který nás vysvobozuje ze všeho zla, který nás učí a který pro nás i trpí. Pavel mluví o Ježíši jako o pravém Zachránci. Aby své vzdělané posluchače přesvědčil, připomíná jim mnohá místa

z Písma svatého, z našeho Starého zákona; dovolává se veršů z Mojžíšova zákona i z prorockých spisů.

V. EVANGELIUM ROZDĚLUJE – NĚKTEŘÍ HO PŘIJMOU A JINÍ NE

Co myslíte, nechali se Židé přesvědčit? Někteří ano, někteří ne. Výsledek byl podobný jako všude jinde, kde apoštol dosud konal svoji misijní práci. Jedni se dali přesvědčit, druzí nechtěli uvěřit. – Tak už to bývá. Je to zvláštní, že něco tak pěkného přijmou jen někteří. Proč si myslíte, že to tak je? Je to těžké přijmout Ježíše Krista? Vidíme, že evangelium může i rozdělovat.

Pavel se tím však nenechá otrávit. Nakonec jim řekl, že tahle Boží záchrana není jen pro Židy, ale byla poslána i pohanům. Tedy těm, kteří o Starém zákonu, o jeho naději, o Mesiáši a zaslíbení, dosud vůbec nic nevěděli. Ale Pavel ví, že oni ji přijmou.

VI. EVANGELIUM SE OTVÍRÁ POHANŮM – JEHO PŘÍBĚH POKRAČUJE

Po dva roky bydlel Pavel v tom pronajatém bytě a přijímal tam všechny, kdo za ním přišli. Všem zvěstoval Boží království a pokračoval ve vyučování o Ježíši Kristu – bez bázně a překážek.

Stane se, že člověk dělá nějakou dobrou práci, která je vyloženě k prospěchu všem. Lidé to však nechápou, nemají o to zájem. Není divu, když si ten člověk řekne, že nemá cenu v tom pokračovat a má chuť to zabalit. Skončit to, jet někam jinam, odstěhovat se z tohoto města… Zdá se, že našemu poslání málokdo rozumí. Co však vidíme u Pavla? On to nikdy nevzdával. Uvěřil v toho, který jej oslovil na cestě do Damašku a který si ho povolal za apoštola. Byl hluboce přesvědčen, že jeho apoštolská činnost má smysl a že za ním stojí Kristus sám. Tak si to pamatujme: Kristovo dílo pokračuje, a proto svědectví o něm má smysl, ať už se děje kdekoliv: v Římě, v Praze nebo kde jinde, tehdy stejně jako dnes.

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty jsi ten, o kterém máme svědčit. Ty jsi náš Zachránce, k tobě se můžeme utíkat, ty nám naslouchᡠš, ty nám dᡠváš pravou svobodu. U tebe poznᡠváme, co je v našem životě důležité. Prosíme, dej nám odvahu, abychom se za svou víru v tebe nestyděli a byli připraveni o tobě vyprávět, ať už jsme kdekoliv. Tak aby svědectví o tobě znělo všude, ve velkém městě i v malé vesnici. Amen.

7. Podněty pro rozhovor

§Koho chodí lidé vítat? Napadlo by vás jít vítat někoho, kdo je obviněn a má být souzen?

§Proč je důležité navštěvovat lidi, kteří jsou v nějakých trvalých problémech?

§Jakým způsobem můžeme dát dneska najevo, že nám záleží na lidech pronásledovaných, příp. nespravedlivě obviněných §třeba v jiných částech světa?

§Jste zvědaví, jak to bylo s Pavlem dál? Zkuste vymyslet pokračování Skutků apoštolských. Skončil by Pavel v Římě, nebo měl namířeno ještě dál? Víte o tom něco? (Ř 15,23)

§Nenaznačuje otevřený konec, že i naše příběhy a příběhy našich předchůdců ve víře jsou pokračováním cesty započaté apoštoly?

Odkaz na pracovní list
36 Otevřený konec
Odkaz na píseň
Vítej, Jezu Kriste, z nebes vysokosti
Kdo mě z pout mých ven vyvodí
Mír na zemi daruj nám
Neskládejte v mocných naději
Posila na cestu (SV135)
Vítr se ztiší, přestane bouřit moře
Moc předivná nás tiše obestírá
Mocní světa, skloňte se před Pánem mocnějším
Hrad přepevný jest Pán Bůh náš
Pane, při nás bud´ (SV175)
Cílová skupina
Školní
Katechetické cykly

Pozvání na cestu - Skutky

Biblický odkaz (kat)

Skutky 28,11–31